

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

24 січня 2019 року

м. Київ

Р І Ш Е Н Н Я № 95/вс-19

Вища кваліфікаційна комісія суддів України у складі:

головуючого - Козьякова С.Ю.,

членів Комісії: Бутенка В.І., Весельської Т.Ф., Гладія С.В., Заріцької А.О., Козлова А.Г., Лукаша Т.В., Луцюка П.С., Макарчука М.А., Мішина М.І., Прилипка С.М., Тітова Ю.Г., Устименко В.Є., Шилової Т.С., Щотки С.О.;

Громадська рада міжнародних експертів у складі:

Голови - сера Ентоні Хупера,

членів Ради: Флемінга Денкера, Теда Зажечни, Мір'яни Лазарової-Трайковської, Лорни Харріс,

розглянувши на спеціальному спільному засіданні питання про відповідність кандидата на посаду судді Вищого антикорупційного суду Яковенка Андрія Олександровича критеріям, передбаченим частиною четвертою статті 8 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд»,

встановили:

Рішенням Комісії від 02 серпня 2018 року № 186/зп-18 оголошено конкурс на зайняття 39 вакантних посад суддів Вищого антикорупційного суду, з яких 27 посад суддів у Вищому антикорупційному суді та 12 посад суддів - в Апеляційній палаті Вищого антикорупційного суду.

Яковенко А.О. 22 серпня 2018 року звернувся до Комісії із заявою про допуск до участі у конкурсі на зайняття вакантної посади судді Вищого антикорупційного суду та проведення кваліфікаційного оцінювання для підтвердження здатності здійснювати в ньому правосуддя як особа, яка відповідає вимогам пункту 1 частини другої статті 7 Закону України «Про Вищий

антикорупційний суд», тобто має стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років.

Комісією 26 жовтня 2018 року прийнято рішення № 269/вс-18, зокрема, про допуск Яковенка А.О. до проходження кваліфікаційного оцінювання.

Рішенням Комісії від 27 грудня 2018 року № 325/зп-18 затверджено результати іспиту, складеного під час кваліфікаційного оцінювання, згідно з якими Яковенко А.О. отримав 146 балів. Цим же рішенням Яковенка А.О. допущено до другого етапу кваліфікаційного оцінювання «Дослідження досьє та проведення співбесіди» в межах оголошеного 02 серпня 2018 року конкурсу до Вищого антикорупційного суду.

Згідно з вимогами частини першої статті 9 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» рішенням Комісії від 06 листопада 2018 року № 249/зп-18 призначено 6 членів Громадської ради міжнародних експертів (далі - ГРМЕ, Рада).

Відповідно до статті 8 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» та підпункту 4.11.5 пункту 4.11 розділу IV Регламенту Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, затвердженого рішенням Комісії від 13 жовтня 2016 року № 81/зп-16 (далі - Регламент), ГРМЕ ініційовано розгляд питання відповідності кандидата на посаду судді Яковенка А.О. критеріям, визначеним частиною четвертою статті 8 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд», на спеціальному спільному засіданні шляхом подання до Комісії відповідного повідомлення, що містить інформаційну записку про кандидата.

В інформаційній записці наведено обставини, які, на думку ГРМЕ, викликають обґрунтований сумнів щодо відповідності кандидата критеріям, передбаченим частиною четвертою статті 8 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд», а саме те, що в суді з 2013 року триває кримінальне провадження щодо кандидата з приводу корупційного правопорушення. Це, у свою чергу, викликає обґрунтований сумнів щодо доброчесності кандидата.

Стосовно цих обставин Яковенком А.О. надано усні та письмові пояснення, з яких у поєднанні з іншими наявними документами та матеріалами вбачається таке.

У 2013 році стосовно Яковенка А.О. було порушено кримінальне провадження № НОМЕР_1 за обвинуваченням його як судді Коломацького районного суду Харківської області у вчиненні злочину, передбаченого частиною третьою статті 368 Кримінального кодексу України («Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою»), а в 2014 році повідомлено про підозру. Кримінальна справа перебуває у суді і не була розглянута по суті.

За матеріалами суддівського досьє судді Коломацького районного суду Харківської області Яковенка А.О. встановлено, що Комісію повідомлено про ці факти листом Головного управління по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Служби безпеки України № 14/5/2-4483 від 28 грудня 2017 року.

Ухвалою Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 26 вересня 2014 року обвинувальний акт щодо кримінального провадження № НОМЕР_1 надіслано до Чутівського районного суду Полтавської області.

Кандидат як у своїх письмових відповідях на питання ГРМЕ, так і під час спеціального спільного засідання зазначав, що кримінальне провадження проти нього було відкрито через провокацію, організовану співробітниками Головного відділу по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Управління Служби безпеки України в Харківській області та Прокуратури Харківської області.

Представника сторони у справі, який імовірно запропонував та передав йому гроші, кандидат назвав «провокатором». Під час спеціального спільного засідання кандидат погодився, що провокатором є особа, яка переконує іншу особу вчинити правопорушення, яке б така особа за інших обставин не вчинила. Проте, коли після цього його запитали, чи здійснив він правопорушення, кандидат це заперечив.

У межах проведення кваліфікаційного оцінювання судді Яковенка А.О. на відповідність займаній посаді Чутівський районний суд Полтавської області надав інформацію щодо стану розгляду вказаного кримінального провадження (лист суду № 2589/01-03/18 від 21 травня 2018 року). У вказаному листі вказано, що ухвалою суду від 14 жовтня 2014 року кримінальне провадження призначено до підготовчого судового розгляду на 23 жовтня 2014 року. За період з 23 жовтня 2014 року до 21 травня 2018 року розгляд справи було відкладено 34 рази, з них сім разів - за клопотанням обвинуваченого або його захисника. Крім того, 16 лютого 2017 року кримінальне провадження направлено до суду апеляційної інстанції за апеляційною скаргою Яковенка А.О. на ухвали суду від 07 лютого 2017 року. Ухвалою апеляційного суду Полтавської області від 20 лютого 2017 року обвинуваченому відмовлено у відкритті провадження за його апеляціями, оскільки апеляційна скарга подана на судові рішення, які не підлягають оскарженню в апеляційному порядку.

20 липня 2017 року кримінальне провадження знову надіслано до суду апеляційної інстанції за скаргою обвинуваченого на ухвалу суду від 03 липня 2017 року, повернуто до суду першої інстанції 04 жовтня 2017 року.

Ухвалою Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 20 жовтня 2017 року це кримінальне провадження витребувано із Чутівського районного суду Полтавської області щодо обвинуваченого за його касаційною скаргою Яковенка А.О. на ухвалу апеляційного суду Полтавської області від 27 вересня 2017 року про закриття апеляційного провадження за апеляційною скаргою обвинуваченого на ухвалу Чутівського районного суду Полтавської області від 18 липня 2017 року.

Отже, з 14 жовтня 2014 року у справі було винесено більше 30 процесуальних ухвал у справі кандидата. При цьому кандидат та його захисник, наприклад, заявляли клопотання про відвід прокурора у справі через те, що вона (прокурор) «...перебуває в залі судових засідань без форменого одягу, що є порушенням вимог Закону України «Про прокуратуру», «...перебуває в залі судових засідань без верхнього одягу, т.я. роздягнулась в суді, що свідчить про наявність позапроцесуальних стосунків з працівниками Чутівського районного суду, у т.ч. і з головуєчим по справі суддею і свідчить про їх спільний побут, що викликає сумнів в неупередженості прокурора». Ці приклади дають підстави вважати, що кандидат мав намір затягнути та відкласти розгляд справи по суті.

Оцінюючи сукупно наведені обставини, Комісія і Рада виходять з того, що відповідно до статті 3 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» завданням цього суду є здійснення правосуддя з метою захисту особи, суспільства та держави від корупційних і пов'язаних із ними злочинів та судового контролю за досудовим розслідуванням цих злочинів, дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні.

За вимогами Закону, кандидати на посаду судді цього суду повинні відповідати критеріям доброчесності (моралі, чесності, непідкупності). Законом також встановлено суворі обмеження стосовно кандидатів, які за вироком суду, що набрав законної сили, були позбавлені права обіймати посади або займатися діяльністю, що пов'язані з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування незалежно від зняття або погашення такої судимості. Водночас, за положеннями пункту другого статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, кожен, кого обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, вважається невинуватим доти, доки його вину не буде доведено в законному порядку. Тим не менш, учасники спільного засідання не позбавлені права висловити обґрунтований сумнів щодо відповідності критеріям доброчесності кандидата на посаду судді Вищого антикорупційного суду.

Комісія та Рада вважають, що загальні стандарти доброчесної поведінки вимагають від особи, яка вважає себе невинуватою, вжиття, за збереження балансу з захистом власних прав, всіх можливих заходів для якнайшвидшого розгляду судом порушеного стосовно неї кримінального провадження з тим, щоб утвердити свою невинуватість і відновити бездоганну репутацію, а якщо такою особою є суддя - також урахування шкоди, якої завдає авторитету правосуддя та суспільній довірі до суду тривалий строк існування щодо судді підозри у вчиненні кримінального правопорушення, обґрунтованість якої не знаходить свого вирішення судом.

За наведених вище обставин є підстави вважати, що кандидатом такі заходи в достатній мірі не вживалися, а наведені приклади процесуальної поведінки та її наслідків викликають обґрунтований сумнів у його доброчесності при здійсненні щодо нього кримінального провадження.

Під час спеціального спільного засідання встановлено й інші обставини, які викликають обґрунтований сумнів у доброчесності кандидата. Так, за даними НАБУ брат кандидата Яковенко Г.О., який належить до складу його сім'ї, у 2017 році отримав у спадщину кошти у сумі 500 000 грн. за які 05 квітня 2017 року придбав будинок площею 123 кв.м. у м.Мерефа Харківської області та земельну ділянку площею 0,1 га. Під час спільного засідання кандидат пояснив, що брат отримав спадщину від їхньої баби, якій вдалося заощадити кошти у такій сумі завдяки фінансовій підтримці їхньої матері, з якою кандидат проживає однією сім'єю. Дохід матері з 1998 до 2017 року загалом складає лише 739 939 грн, що за відсутності інших доказів не дає підстав переконатися у спроможності матері та баби кандидата заощадити ці кошти.

Також, брат кандидата надавав третім особам довіреність на автомобіль Opel Vectra з 13 лютого 2011 року до 20 жовтня 2014 року, проте право власності брата як члена сім'ї на вказаний автомобіль не було задекларовано кандидатом у майнових деклараціях за 2012-2013 роки.

За результатами спеціального спільного засідання після заслуховування доповідача - члена Ради, кандидата на посаду судді, дослідження інформаційної записки про кандидата, наданих ним усних та письмових пояснень, інших обставин, обговорених під час засідання, у членів Комісії та Ради лишилися обґрунтовані сумніви щодо відповідності Яковенка А.О. критеріям, передбаченим частиною четвертою статті 8 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд».

Ураховуючи викладене, відповідно до вимог підпункту 4.11.10 пункту 4.11 розділу IV Регламенту на голосування членів Комісії та Ради винесено питання «Чи відповідає кандидат критеріям, передбаченим частиною четвертою статті 8 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд»?»

За результатами голосування членів Комісії та ГРМЕ рішення щодо відповідності кандидата на посаду судді Вищого антикорупційного суду Яковенка А.О. критеріям, визначеним статтею 8 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд», не набрало установленної цією статтею кількості голосів. У зв'язку з цим кандидат має бути визнаний таким, що припинив участь в оголошеному Комісією 02 серпня 2018 року конкурсі на посаду судді Вищого антикорупційного суду.

Керуючись статтями 8, 9 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд», статтями 81, 93, 101 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Регламентом, Комісія та Рада

вирішили:

рішення про те, що кандидат на посаду судді Вищого антикорупційного

суду Яковенко Андрій Олександрович відповідає критеріям, визначеним статтею 8 Закону України «Про Вищий антикорупційний суд», не набрало установленної цією статтею кількості голосів.

Визнати кандидата на посаду судді Вищого антикорупційного суду Яковенка Андрія Олександровича таким, що припинив участь в оголошеному Комісією 02 серпня 2018 року конкурсі на посаду судді Вищого антикорупційного суду.

Головуючий

Голова

С.Ю. Козьяков

сер Е. Хупер

Члени Комісії:

Члени ГРМЕ:

В.І. Бутенко

Ф. Денкер

Т.Ф. Весельська

Т. Зажечни

С.В. Гладій

М. Лазарова-Трайковська

А.О. Заріцька

Л. Харріс

А.Г. Козлов

Т.В. Лукаш

П.С. Луцюк

М.А. Макарчук

М.І. Мішин

С.М. Прилипко

Ю.Г. Тітов

В.Є. Устименко

Т.С. Шилова

С.О. Щотка